

Fördelningsmodell inom regional yrkesinriktad vuxenutbildning

Statsbidrag, enligt förordning 2016:937

Dokumentdatum: 2017-11-10

Diarienummer: 2017:01233

Förord

Den här rapporten är en återrapportering till utbildningsdepartementet av regeringsuppdraget (U2016/04619/GV) om att utarbeta en fördelningsmodell.

Stockholm, november 2017

Peter Fredriksson

Generaldirektör

Innehåll

Sammanfattning.....	4
1. Inledning.....	5
1.2 Avgränsningar.....	6
2. Fördelningsmodell.....	6
2.1 Uppdraget.....	6
2.2 Inriktning fördelning	7
2.3 Fördelningsmodellens konstruktion.....	8
2.3.1 Yrkesinriktad vuxenutbildning och lärlingsutbildning för vuxna	8
2.3.2 Yrkesinriktad vuxenutbildning och lärlingsutbildning för vuxna i kombination med svenska för invandrare (sfi) och svenska som andraspråk (sva) på grundläggande nivå	10
2.3.3 Yrkesförarutbildningar	11
<u>Bilaga 1:</u>	
Beräkning inom yrkesutbildning och lärlingsutbildning för vuxna	13
Beräkning inom yrkesutbildning och lärlingsutbildning för vuxna i kombination med svenska för invandrare och svenska som andraspråk, på grundläggande nivå	14
Beräkning inom yrkesförarutbildningarna.....	13

Sammanfattning

Skolverket fick 2016 ett uppdrag om förberedande åtgärder med anledning av förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning (U2016/04619/GV). En del av uppdraget var att utforma en fördelningsmodell att använda vid fördelning av statsbidrag till regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning. Skolverket ska vid sin fördelning av statsbidrag ta hänsyn till behoven av kompetens på arbetsmarknaden och arbetslöshetens omfattning i de samverkande kommunerna (minst tre kommuner ska samverka om planering och genomförande av utbildning). Vid fördelning av yrkesförarutbildningarna ska hänsyn tas till behovet av geografisk spridning.

Utgångspunkten i arbetet med att ta fram en fördelningsmodell har varit att utifrån principerna i förordningen skapa en välfungerande, begriplig modell som syftar till att fördela medlen på ett likvärdigt sätt utifrån kommunernas behov.

Enligt förordning ska kommunerna i samråd med Arbetsförmedlingen, regionalt utvecklingsansvarig och andra relevanta regionala aktörer planera utbildningsutbudet. Inför år 2018 kommer kommunerna att fritt kunna ansöka om det antal platser de har behov av utifrån de genomförda behovsanalyserna. I det fall det totala antalet sökta platser överstiger tillgänglig budget för statsbidraget kommer beräkningar utifrån fördelningsmodellen att avgöra slutlig tilldelning av årsstudieplatser¹.

Skolverket önskar på sikt i samband med ansökan kunna tilldela varje kommun en ram av vilket det ska framgå hur många platser en kommun har rätt till (enligt beräkningar i fördelningsmodellen). Kommunerna skulle sedan utifrån den egna behovsanalysen kunna ansöka om såväl fler som färre platser än vad ramen anger. Om kommunerna skulle söka fler platser än vad de minst garanterats (söka över ram) skulle de ha möjlighet att beviljas dessa i mån av att andra kommuner ansökte om färre platser än de har möjlighet att söka. Detta upplägg skulle ge kommunerna en förutsägbarhet genom vetskapen av hur många platser de minst kommer tilldelas. En sådan fördelning bygger därmed både på Skolverkets beräkning utifrån tillgänglig offentlig statistik och på de samverkande kommunernas behov som de anger i ansökan.

Att i förväg kunna tilldela kommunerna en bidragsram (besked om en minsta garanterad tilldelning), kräver att Skolverket har kännedom om budgetförutsättningarna inom varje bidrag inför nästkommande år samt att det finns ett beställningsbemyndigande på anslaget. Kommunerna skulle då innan bidragsåret startar kunna söka över eller under ram utifrån sina behovsanalys och få ett beslut om faktiskt tilldelning i god tid innan bidragsåret. Det skulle då bli möjligt för kommunerna att ta med tilldelningen av statsbidraget i den kommunala budgetprocessen. Det är viktigt, inte bara med tanke på det medfinansieringskrav som finns för delar av statsbidraget. Det skulle också ge kommunerna bättre planeringsförutsättningar för genomförandet av den statligt finansierade vuxenutbildningen.

Om Skolverket inte erhåller ett beställningsbemyndigande på anslaget kommer utlysningar även i framtiden ske i nära anslutning till eller i samband med bidragsåret.

---

¹ Heltidsstudier inom kommunal vuxenutbildning, och särskild utbildning för vuxna motsvarar 800 verksamhetspoäng/år.

1. Inledning

Skolverket fick inför år 2017 i uppdrag av regeringen att tillämpa den beslutade förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning (regionalt yrkesvux). Skolverket fick ett uppdrag om förberedande åtgärder med anledning av förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning (U2016/04619/GV). En del av uppdraget var att i samverkan med Arbetsförmedlingen och Myndigheten för yrkeshögskolan utarbeta en fördelningsmodell som kan användas vid beslut om fördelning av statsbidrag för regional yrkesutbildning för vuxna och då ta hänsyn till behoven av kompetens på arbetsmarknaden och arbetslöshetens omfattning i de berörda kommunerna.

Fördelning av statsbidraget regleras även i förordningens 34 § om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning:

”Statens skolverk ska vid sin fördelning av statsbidrag ta hänsyn till behoven av kompetens på arbetsmarknaden och arbetslöshetens omfattning i de samverkande kommunerna.”

Ovanstående inriktning gäller dock inte sammanhållna yrkesutbildningar till yrkesförare för persontransporter och godstransporter. Då ska Skolverket vid fördelning av statsbidrag istället ta hänsyn till behovet av geografisk spridning av utbildningsplatserna.

Fördelningsmodellen som presenteras i denna rapport har samrått med Arbetsförmedlingen och Myndigheten för yrkeshögskolan. Skolverket har utvecklat flera varianter som prövats inför den i rapporten redovisade modellen.

Förordningen reglerar bidrag till yrkesutbildning för vuxna (härefter yrkesvux), samt yrkesvux i kombination med svenska för invandrare (härefter sfi) och svenska som andraspråk (härefter sva) på grundläggande nivå och lärlingsutbildning för vuxna (härefter lärlingsvux) samt lärlingsvux i kombination med sfi och sva på grundläggande nivå och yrkesförarutbildning.

Statsbidrag för regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning består alltså av tre bidrag och fem delar;

- Yrkesutbildning för vuxna (yrkesvux)
- Yrkesutbildning för vuxna (yrkesvux) i kombination med sfi och sva på grundläggande nivå
- Lärlingsutbildning för vuxna (lärlingsvux)
- Lärlingsutbildning för vuxna (lärlingsvux) i kombination med sfi och sva på grundläggande nivå
- Yrkesförarutbildning

En förutsättning för att ansöka om statsbidrag inom den regionala yrkesutbildningen för vuxna är att minst tre kommuner samverkar om planering och genomförande av utbildningen. Syftet är att öka utbildningsutbudet och möta behoven på arbetsmarknaden i en region.

De samverkande kommunerna ska inom yrkesvux också finansiera utbildning i lika hög omfattning som bidrag lämnas för (gäller inte lärlingsvux och yrkesförarutbildning). Planeringen

av utbildningsinriktning ska ske i samråd med arbetsgivarrepresentanter, organisationer och andra som är verksamma inom aktuella branscher i regionen. Enligt förordningen ska utbudet planeras i samråd med den regionalt utvecklingsansvariga i länet² eller länen och Arbetsförmedlingen. De samverkande kommunerna ska kunna visa på behov av utbildningen och behöver därför genomföra en behovsanalys. De ska också kunna erbjuda validering, samt studie- och yrkesvägledning.

Utgångspunkterna vid framtagandet av fördelningsmodellen har varit att utifrån principerna i förordningen skapa en så effektiv, välfungerande och begriplig modell som möjligt. Det är viktigt att modellen uppfyller intentionen om att fördela medlen på ett likvärdigt sätt utifrån kommunernas behov och situation. Det kan finnas anledning att följa upp modellen för att undersöka att fördelningen möter kommunernas behov. Det är också viktigt att logiken och beräkningar i modellen är lättbegripliga för målgruppen, kommunerna. Alla kommuner har möjlighet att ta del av statsbidraget.

1.2 Avgränsningar

Statsbidragshandlingen enligt förordningen är omfattande. Givet att medlen fördelas för ett år i sänder är det av avgörande vikt att huvudmännen snabbt efter ansökan får beslut, det vill säga tidigt under bidragsåret. Att fördela medel utifrån kvalitativa mått skulle i regionalt yrkesvux vara alltför tidskrävande och leda till att sökande kommuner skulle få beslut om tilldelning sent under bidragsåret. Skolverket har därför haft ett kvantitativt förhållningssätt i utformandet av fördelningsmodellerna.

2. Fördelningsmodell

2.1 Uppdraget

Regeringsuppdraget (U2016/04619/GV) att skapa en fördelningsmodell är preciserat enligt följande:

Yrkesutbildningen inom den kommunala vuxenutbildningen behöver utvecklas så att den i större utsträckning bidrar till att trygga den regionala kompetensförsörjningen, reducera arbetslöshet och underlätta etableringen för nyanlända. Därför ska Skolverket vid fördelning av statsbidrag till regional yrkesutbildning för vuxna ta hänsyn till arbetsmarknadens behov av kompetens och arbetslöshetens omfattning i de samverkande kommunerna. Bedömningen ska bygga på de samverkande kommunernas ansökningar och tillgänglig offentlig statistik. En fördelningsmodell för hur Skolverket ska bedöma och fördela statsbidraget bör mot denna bakgrund utformas. I utformningen ska Skolverket samverka med Arbetsförmedlingen och Myndigheten för yrkeshögskolan.

---

² Lagarna 2010:630, 2002:34 och förordningen: 2007:825

2.2 Inriktning fördelning

De samverkande kommunerna ska enligt förordningen genomföra en analys av kompetensbehovet på regionens arbetsmarknad. Utifrån analysen ska kommunerna beskriva sitt utbildningsbehov och ansöka om ett antal årsstudieplatser som motsvarar kommunernas behov.

Skolverket önskar på sikt i samband med ansökan kunna tilldela varje kommun en ram av vilket det framgår hur många platser en kommun har rätt till (enligt beräkningar i fördelningsmodellen). Kommunerna skulle sedan utifrån den egna behovsanalysen kunna ansöka om såväl fler som färre platser än vad ramen anger. Om kommunerna skulle söka fler platser än vad de minst garanterats (söka över ram) skulle de ha möjlighet att beviljas dessa i mån av att andra kommuner ansökte om färre platser än de har möjlighet att söka. Detta upplägg skulle ge kommunerna en förutsägbarhet genom vetskapen av hur många platser de minst kan tilldelas. En sådan fördelning bygger därmed både på Skolverkets beräkning utifrån tillgänglig offentlig statistik och på de samverkande kommunernas behov som de anger i ansökan. Förslaget för yrkesvux och lärlingsvux innebär en fördelningsmodell där bidraget fördelas per kommun utifrån variabler som syftar till att fånga det behov som respektive kommun har av att genomföra utbildning.

Att i förväg på detta sätt kunna tilldela kommunerna en bidragsram (besked om en minsta garanterad tilldelning), kräver som nämndes tidigare att Skolverket har kännedom om budgetförutsättningarna inom varje bidrag inför nästkommande bidragsår samt att det finns ett beställningsbemyndigande på anslaget. Kommunerna skulle då i god tid innan bidragsåret startar kunna söka över eller under ram utifrån sina behovsanalys och få ett beslut om faktiskt tilldelning i god tid innan bidragsåret startar. Det skulle ge kommunerna bättre planeringsförutsättningar för genomförandet av den statligt finansierade vuxenutbildningen.

Bidragsåret 2018

Inför år 2018 kommer kommunerna fritt få söka det antal platser de önskar. Att i förväg kunna tilldela kommunerna en bidragsram, det vill säga ett besked om en minsta garanterad tilldelning, kräver att Skolverket har kännedom om budgetförutsättningarna inom varje bidrag för nästkommande år. Eftersom de förutsättningarna inte finns inför år 2018 kommer kommunerna istället få ansöka fritt utifrån deras uppskattning av behovet. Beräkningar enligt föreslagna fördelningsmodeller kommer genomföras först när antalet sökta platser överstiger antal möjliga platser att fördela. Inför år 2018 kommer alltså en beräkning att genomföras endast om antalet ansökta årsstudieplatser överstiger befintlig budget.

För yrkesvux resulterar beräkningen i antal årsstudieplatser. Resultatet inom lärlingsvux är en summa som kommunerna sedan får dela upp på årsstudieplatser, ersättning till arbetsplatser och handledare.

Om Skolverket inte erhåller ett beställningsbemyndigande på anslaget kommer utlysningar även i framtiden ske i nära anslutning till eller i samband med bidragsåret.

2.3 Fördelningsmodellens konstruktion

Fördelningsmodellen består av ett antal relevanta variabler som används i en beräkning för att räkna fram en budget för varje kommun. I detta avsnitt presenteras tillvägagångssätt och variabler. Principen i tillvägagångssättet är densamma för de olika bidragen, men variablerna skiljer sig åt för dessa tre delar:

- yrkesinriktad vuxenutbildning och lärlingsutbildning för vuxna
- yrkesinriktad vuxenutbildning och lärlingsutbildning för vuxna i kombination med svenska för invandrare och svenska som andraspråk, på grundläggande nivå
- yrkesförrutbildning

2.3.1 Yrkesinriktad vuxenutbildning och lärlingsutbildning för vuxna

I denna fördelningsmodell görs en beräkning baserat på antalet arbetslösa i kommunen, procentuell arbetslöshet i kommunen, bristindex³ i kommunen och antalet personer med mindre än treårig gymnasieutbildning⁴. I en funktion med den statistiken räknas varje kommuns budget fram. De kommuner som valt att samverka (minst tre enligt förordningen) tilldelas summan av de samverkande kommunernas budget. En mer detaljerad förklaring och illustration av beräkningsfunktionen återfinns i bilagan.

Variabler som varit relevanta och ingått i förarbetet till fördelningsmodellen är Arbetsförmedlingens bristindex, arbetslöshet, deltidsarbetslöshet, försörjningsstöd, elever vid komvux, deltagare i sfi och sva på grundläggande nivå och utländsk bakgrund.

Diskussioner med Arbetsförmedlingen och Myndigheten för yrkeshögskolor, samt genomförda tester har utmynnat i ett förslag där följande variabler ingår i modellen:

- Arbetsförmedlingens bristindex
- Arbetslöshet
- Utbildningsnivå

Nedan följer en beskrivning av de olika variablerna och hur de har använts.

Arbetsförmedlingens bristindex

Enligt förordningen ska situationen på arbetsmarknaden vara en faktor vid fördelning

34 § ”Statens skolverk ska vid sin fördelning av statsbidrag ta hänsyn till **behoven av kompetens på arbetsmarknaden** och arbetslöshetens omfattning i de samverkande kommunerna”.

För att fånga behovet av kompetens på arbetsmarknaden används data från Arbetsförmedlingens bristindex. Arbetsförmedlingen gör två gånger om året en prognos för arbetsmarknadens utveckling den närmaste tiden. Prognosen bygger på ca 11 000 intervjuer med arbetsgivare runt om i landet. Genom ett inrapporteringsystem samlas statistik på kommunnivå in över hur de olika branscherna bedömer eventuell brist på arbetskraft från 0-5, där 0 avser ingen brist och 5 är

---

³ Källa Arbetsförmedlingen

⁴ Källa SCB

hög brist. Det är alltså en egenrapporterad statistik som utgår ifrån bedömningar och i viss utsträckning saknas även värden. Det är dock den mest täckande och löpande statistik som finns på området. Varje kommun får ett värde mellan 0-5 per bransch. Enligt Arbetsförmedlingen indikerar ett värde från 3,3 och uppåt en brist. Under 3,3 är balans eller konkurrens.

För att kunna använda bristindex i modellen behöver de olika yrkesspecifika bristerna i en kommun vägas ihop till ett värde som är tänkt att fånga behovet av kompetens på arbetsmarknaden i den kommunen.

Förordningen anger att kompetensbehov på arbetsmarknaden ska vägas in vid fördelningen. Bristindex som ska fånga dimensionen om arbetsmarknadens behov har en hög viktning i modellen (40 procent).

Skolverket avser att använda statistik från januari 2017 till och med juni 2017 i fördelning av statsbidrag år 2018. Det är den mest aktuella statistik som Arbetsförmedlingen kan tillhandahålla inför det kommande året.

Arbetslöshet

Enligt förordningen ska arbetslöshet vara en faktor vid fördelning av medel:

34 § ”Statens skolverk ska vid sin fördelning av statsbidrag ta hänsyn till behoven av kompetens på arbetsmarknaden och **arbetslöshetens omfattning** i de samverkande kommunerna.”

Arbetsförmedlingens statistik över arbetslösheten hämtas ur deras operativa förmedlingssystem. Statistiken över arbetssökande som används i fördelningsmodellen omfattar personer inskrivna vid Arbetsförmedlingen (öppet arbetslösa). Arbetslösheten kan beskrivas som andelen arbetslösa av arbetskraften eller som procentuell arbetslöshet i respektive kommun. I modellen används både andelen arbetslösa och procentuell arbetslöshet. För att räkna fram den procentuella arbetslösheten används befolkningssiffror från Statistiska centralbyrån (SCB). Åldersintervallet som används i modellen är 20–64 år vilket motsvarar arbetskraften och är tänkt att i hög grad ringa in målgruppen för yrkesvux. Skolverket kommer använda statistik från det senaste halvåret, januari till och med juni år 2017 i fördelning av statsbidrag år 2018. Arbetsförmedlingens statistik har använts men statistik om arbetskraften och arbetslöshet från SCB har beaktats.

På samma sätt som för bristindex anger förordningen att arbetslösheten ska vara en faktor att ta hänsyn till. Mot bakgrund av det har variabeln fått en hög viktning (40 procent) i modellen.

Utbildningsnivå

Vid fördelning av medel till vuxenutbildningen är det rimligt att anta att befolkningens utbildningsnivå är en relevant variabel. Det finns skäl att använda variabeln utbildningsnivå eftersom det kan finnas ett större behov av att stimulera kompetensutveckling i kommuner med en kortutbildad befolkning.

SCB samlar statistik över befolkningens utbildningsnivå från 16–74 år. Skolverket har valt att på samma sätt som för variabeln arbetslöshet använda åldersintervallet 20–64 år i fördelningsmodellen. Det motsvarar arbetskraften och till stor del målgruppen för yrkesinriktad vuxenutbildning.

SCB delar upp variabeln i följande kategorier:

- Förgymnasial utbildning kortare än 9 år
- Förgymnasial utbildning 9 (10 år)
- Gymnasial utbildning, högst 2 år
- Gymnasial utbildning, 3 år
- Eftergymnasial utbildning mindre än 3 år
- Eftergymnasial utbildning 3 år eller mer
- Forskarutbildning

De tre första kategorierna har lagts ihop för att skapa kategorin mindre än treårig gymnasieutbildning, vilket är den variabel som används i fördelningsmodellen. Statistiken finns redovisad på kommunnivå. De senaste tillgängliga uppgifterna avser år 2016.

Utbildningsnivå kommer viktas 20 procent i modellen, vilket tillsammans med bristindex (40 procent) och arbetslöshet (40 procent) summerar till 100 procent.

Den presenterade modellens syfte är att ta tillvara intentionen i förordningen samtidigt som modellen ska vara effektiv och begriplig. En avvägning som varit aktuell är antalet variabler som ska användas. Det finns fler relevanta variabler som funnits med i förarbetet vilket nämnts tidigare. Eftersom variabler som testats har samvarierat i hög grad med de variabler som används, har slutsatsen blivit att det finns ett värde i att begränsa antalet variabler för att inte skapa en alltför komplex modell. En annan avvägning har varit graden av variation mellan modellerna för de olika bidragen. Skolverket har funnit att det finns ett värde i att minimera variationen och behandla de olika bidragen utifrån samma grundprinciper. Det handlar framförallt om principen att fokusera på ett fåtal för bidraget relevanta variabler för att uppnå en begriplig modell.

2.3.2 Yrkesinriktad vuxenutbildning och lärlingsutbildning för vuxna i kombination med svenska för invandrare (sfi) och svenska som andraspråk (sva) på grundläggande nivå

En beräkning genomförs på samma sätt som tidigare beskrivits, med den skillnaden att antalet deltagare i sfi och sva grundläggande nivå⁵ adderas inom denna bidragsdel. En mer detaljerad förklaring och illustration av beräkningsfunktionen återfinns i bilagan.

I denna fördelning används arbetslöshet, bristindex och utbildningsnivå på samma sätt som beskrivits tidigare. De har dock en annan viktning eftersom en variabel tillkommer i denna variant av modellen. Arbetsförmedlingens bristindex och arbetslöshet minskar något i betydelse för att ge plats för en sfi och sva variabel. Det är Skolverkets statistik på kommunnivå över antalet deltagare i sfi och sva på grundläggande nivå inom komvux år 2016. I modellen har en kategori skapats av de som går på nivå C och D, samt de som läser svenska som andraspråk inom komvux på grundläggande nivå. Syftet är att fånga den grupp som är mest aktuell för en kombination av språk och yrkesinriktade kurser. Tanken är att antalet elever inom sfi och sva på grundläggande nivå föregående år ger en indikator på behovet av bidraget kommande år.

---

⁵ Källa Skolverket

I den här delen viktas variablerna enligt följande:

Arbetsförmedlingens bristindex: 30 procent

Arbetslöshet: 30 procent

Utbildningsnivå: 20 procent

Sfi och sva-deltagare 20 procent

2.3.3 Yrkesförarutbildningar

Inom yrkesförarutbildningarna finns tre olika utbildningar:

- Persontransport om 500 verksamhetspoäng
- Godstransport om 600 verksamhetspoäng
- Godstransport om 800 verksamhetspoäng

I förordningen anges att Skolverket vid sin fördelning av statsbidraget ska ta hänsyn till behovet av geografisk spridning av utbildningsplatserna. Förordningen utgår från kommunernas ansvar för att analysera behovet i sin befolkning och på den lokala arbetsmarknaden.

Utgångspunkten vid val av variabler vid fördelning av platser till yrkesförarutbildningarna har varit geografi och befolkning. Med syfte att tillgodose förordningens intention om geografisk spridning kommer Skolverket att utgå från den etablerade regionindelningen: NUTS 2 (Nomenclature of Territorial Units for Statistics). Variabeln befolkningsmängd 20 - 64 år på kommunnivå har hämtats från SCB.

En fjärdedel (25 procent) av medlen avsätts för att tillgodose en garanterad grundtilldelning. Dessa 25 procent fördelas därmed till respektive NUTS-region (oavsett befolkningsmängd). Att ge 25 procent i en grundtilldelning garanterar att varje grupp av samverkande kommuner (minst tre kommuner) får minst 6 antal platser buss 500 poäng utifrån 2018 års budgetförslag.⁶ En samverkansgrupp måste få en garanterad grundtilldelning för att ha möjlighet att genomföra utbildningarna på grund av den höga kostnad som är förknippad med förarutbildningarna. Resterande del, 75 procent, av medlen fördelas utifrån att NUTS-regionens befolkning.

Kvalitet inom yrkesförarutbildningen

Det är prioriterat att huvudmännen får ett beslut så tidigt som möjligt under bidragsåret så att platserna kan användas. Att fördela medel utifrån kvalitativa mått skulle vara tidskrävande. Skolverket har därför valt kvantitativa metoder. Framförallt inom förarutbildningen har det funnits diskussioner om en mer kvalitativ hantering i ansökan, men Skolverket har valt att istället genomföra uppföljningar för att följa kvaliteten inom förarutbildningarna år 2018.

---

⁶ Förslag till statens budget för 2018, Utbildning och universitetsforskning, Prop 2017/18:1 Utgiftsområde 16, s. 233

En motivering till extra fokus på förarutbildningen är de utmaningar som är förenade med att bedriva utbildningen. Till skillnad från andra utbildningar inom vuxenutbildningen ska förarutbildning bedrivas utifrån två regleringar (Transportstyrelsens och Skolverkets) vilket innebär att kommunerna har ett omfattande regelverk att leva upp till. Det ställer höga krav på huvudmännen.

BILAGA 1

Beräkning inom yrkesutbildning och lärlingsutbildning för vuxna

Inför år 2018 kommer en beräkning (enligt nedan) att genomföras, om antalet ansökta årsstudieplatser överstiger de antal som budgeten medger att bevilja. Förhoppningen som nämnts tidigare är att Skolverket framöver på förhand ska kunna genomföra beräkningarna, besluta om en ram och meddela huvudmännen en garanterad tilldelning.

När bidraget söks i större omfattning än tillgängliga medel, sker tilldelningen för grupperna av samverkande kommuner inom yrkesvux och lärlingsvux enligt följande funktion:

$$\left(\sum_{i=1}^n \left(\left(\frac{a_i}{\sum a_i} * 0,5 + \frac{ap_i}{\sum ap_i} * 0,5 \right) * 0,4 + \frac{b_i}{\sum b_i} * 0,4 + \frac{u_i}{\sum u_i} * 0,2 \right) \right) * M$$

a_i = antalet arbetslösa i en kommun

ap_i = procentuell arbetslöshet i kommunen

b_i = bristindex i en kommun

u_i = antalet personer med mindre än treårig gymnasieutbildning i en kommun

M = medel att fördela

Exempel i kommun X

$$\left(\sum_{i=1}^{290} \left(\left(\frac{590}{193\,162} * 0,5 + \frac{6,4}{2\,203,7} * 0,5 \right) * 0,4 + \frac{829\,405}{509\,099\,272} * 0,4 + \frac{5\,053}{1\,724\,341} * 0,2 \right) \right) * 988\,000\,000 \text{ kr} = 2\,400\,317 \text{ kr (48 platser)}^7$$

Funktionen ovan visar hur andelen tillgängliga medel en kommun kan generera räknas fram. I beräkningen summeras andelar för respektive variabel. Dessa andelar fås av antalet arbetslösa i kommunen (590st i exemplet ovan delat med totalt antal arbetslösa i de ansökande kommunerna 193 162st), procentuell arbetslöshet i kommunen (6,4 delat med total procent arbetslöshet 2203,7), bristindex i kommunen (829 405 delat med total brist i de ansökande kommunerna) och antalet personer med mindre än treårig gymnasieutbildning (5 053st delat med totalt antal personer med mindre än treårig gymnasieutbildning i de ansökande kommunerna 1 724 341). I varje steg multipliceras variabeln med den viktning variabeln har i modellen. Slutligen multipliceras värdet med tillgänglig budget 988 000 000 vilket ger 2 400 317 kr till kommun X. Givet att en årsstudieplats i exemplet är värd 50 000 kr divideras 2 400 317 kr med 50 000 kr, vilket ger 48 platser.

Den procentuella arbetslösheten skiljer sig åt från de andra variablerna, eftersom den är just procentuell och inte som de andra ett absolut tal. Till skillnad från de andra variablerna är den procentuella arbetslösheten oberoende av kommunstorlek. Variabeln ger samma andel för en stor

⁷ En årsstudieplats är beräknad på 50 000 kr

kommun med 5 procent arbetslöshet som för en liten kommun med 5 procent arbetslöshet. Befolkning används alltså indirekt i modellen i och med att alla variabler förutom den procentuella arbetslösheten är i förhållande till kommunstorlek. Bristindex används precis som övriga variabler för att påverka antalet årsstudieplatser som en kommun tilldelas, inte för att påverka vilken typ av platser som en kommun ska beviljas. De samverkande kommunernas analyser av inriktning är det som avgör inriktningen. Det skulle krävas en mycket djupgående analys av bristindex för att även styra platserna vad gäller utbildningsinriktning. Varje andel multipliceras sedan med den vikt variabeln har fått.

Varje kommun tilldelas enligt modellen ovan en andel av tillgängliga medel. De samverkande kommunernas tilldelning är summan av gruppens andelar. Modellen som presenteras ovan fördelar bidraget till största del i förhållande till kommunstorlek men till viss del även oberoende av kommunstorlek. Detta påverkar framförallt hur många platser som de allra minsta och allra största kommunerna får. Hur modellen för yrkesvux och lärlingsvux ska förhålla sig till befolkning har varit en avvägning. Förordningen anger inte uttryckligen att kommunstorlek ska tas med i beräkningarna. Arbetsmarknadens behov och arbetslöshetens omfattning kan dock tolkas som faktorer vilka bygger på absoluta tal (storheter). Ju fler arbetslösa i en kommun, desto större är omfattningen av arbetslösheten i den kommunen. Kommunstorlek ska således spela roll i fördelningen av medel. Frågan kvarstår emellertid till vilken utsträckning befolkningsstorlek ska påverka. Det går att fördela helt i förhållande till kommunstorlek liksom det går att välja en något mer utjämnande variant. Att fördela något mer utjämnande gjordes inom yrkesvux år 2017. Det visade sig att vissa stora kommuner inte sökte sina platser fullt ut vilket skulle tala för att det kan bli svårt för dem att nyttja ännu fler platser år 2018, då det också sker ett tillskott av platser. Att inte fördela utjämnande år 2018 skulle dessutom i vissa fall innebära att små kommuner kan få färre platser nästa år än 2017 (trots större budget totalt i satsningen). En sammanställning av redovisningen för år 2016 visar att mindre kommuner (färre sökta platser) tenderade att redovisa procentuellt sett fler platser än beviljade, än vad större kommuner gjorde. Även om variationen är stor talar det därmed för den utjämnande variant som den redovisade modellen innehåller.

En bearbetning i flera steg har genomförts för att få de variabelvärden för bristindex som sedan används i modellen. Först har de relevanta yrkesområdena och nivån identifierats. Resterande yrken (exempelvis som kräver akademisk utbildning) har strukits då de inte är yrken som är relevanta för regional yrkesutbildning för vuxna. Alla värden har subtraherats med 3,3 men negativa differenser har satts till noll. Kvar finns värden för de yrken som får ett värde större än 3,3 vilket alltså ska indikera de yrken där det finns en brist. I nästa steg har de nya värdena summerats per kommun. Det har då gett en summering av bristen i olika yrken inom en kommun. Summan av brist i en kommun multipliceras sedan med befolkningen i kommunen. Produkten blir det värde som i modellen fångar behovet av kompetens på arbetsmarknaden inom en kommun.

Beräkning inom yrkesutbildning och lärlingsutbildning för vuxna i kombination med svenska för invandrare och svenska som andraspråk, på grundläggande nivå

Bidraget för en grupp samverkande kommuner inom yrkesvux och lärlingsvux i kombination med sfi och sva ges av följande funktion.

$$\left(\sum_{i=1}^n \left(\left(\frac{a_i}{\sum a_i} * 0,5 + \frac{ap_i}{\sum ap_i} * 0,5 \right) * 0,3 + \frac{s_i}{\sum s_i} * 0,2 + \frac{b_i}{\sum b_i} * 0,3 + \frac{u_i}{\sum u_i} * 0,2 \right) \right) * M$$

a_i = antalet arbetslösa i en kommun
 b_i = bristindex i en kommun
gymnasieutbildning i en kommun

ap_i = procentuell arbetslöshet i kommunen
 u_i = antalet personer med mindre än treårig

s_i = antalet personer som läser C- och D-kursen i sfi och sva grundläggande nivå i kommunen

M = medel att fördela

Exempel i kommun X

$$\left(\sum_{i=1}^{290} \left(\left(\frac{590}{193\ 162} * 0,5 + \frac{6,4}{2\ 203,7} * 0,5 \right) * 0,3 + \frac{328}{129430} * 0,2 + \frac{829\ 405}{509\ 099\ 272} * 0,3 + \frac{5053}{1\ 724\ 341} * 0,2 \right) \right) * 100\ 000\ 000 = 247\ 546\ kr \quad (\text{ca } 5 \text{ platser})^8$$

Modellen går även i detta fall ut på att räkna fram den andel av tillgängliga medel (platser) som en grupp samverkande kommuner har möjlighet att få. Här används även antal som läser sfi och sva på grundläggande nivå. I övrigt är exemplet detsamma som tidigare, se ovan beskrivning för att följa alla steg i beräkningen. Som beskrivits tidigare fördelas bidraget till största del i förhållande till kommunstorlek men till viss del även oberoende kommunstorlek.

Beräkning inom yrkesförutbildningarna

En fjärdedel (25 procent) av medlen avsätts för att tillgodose en garanterad grundtilldelning. Dessa 25 procent fördelas därmed till respektive NUTS-region (oavsett befolkningens mängd). Resterande del, 75 procent, av medlen fördelas utifrån att NUTS-regionens befolkning multipliceras med budgetmedlen.

Beräkningen genomförs enligt följande funktion:

$$\sum_{i=1}^n \left(\frac{n}{a_n} + \frac{p_k}{p_{ns}} * \frac{p_n}{p_{\sum n}} * (M - n) \right)$$

⁸ En årsstudieplats är beräknad på 50 000 kr

n = summan som är avsatt att fördelas till NUTS (25 procent av budget).

a_n = Antal kommuner i Nuts-område n .

p_k = Befolkning i kommun

p_{ns} = Befolkning i ansökande kommuner i Nuts n

p_n = Befolkning i Nuts n

$p_{\Sigma n}$ = Befolkning i alla Nuts.

M = Medel att fördela

Exempel i kommun X

$$\sum_{i=1}^{290} \left(\frac{2047843,75}{34} + \frac{89500}{847667} * \frac{847667}{9995153} * (65\,531\,000 - 2047843,75) \right) = 500\,321 \quad \text{kr (8,3platser)}^9$$

---

⁹ Beräknat på Buss 500p, 60 000 kr i en kommun givet att alla kommuner söker bidraget